

Український державний університет залізничного транспорту

Рекомендовано на засіданні

кафедри

Менеджменту, публічного управління та HR-технології

протокол № 1 від 18 вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

I семестр 2023-2024 року навчання

заочна форма навчання

107-МОА-320, 137-МОА-Д21

II семестр 2023-2024 року навчання

денна форма навчання

106-МОА-Д20, 136-МОА-Д21

заочна форма навчання

137-МОА-321

Розклад занять: <http://kart.edu.ua/osvita/portal-rz>

Команда викладачів:

Лектор: Лук'янова Олена Миколаївна

Контакти: lukyanova-elena@ukr.net тел. +380987148069

Години прийому та консультацій: середа, з 12:30 –13:00

Веб-сторінка курсу: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=8891#section-0>

Додаткові інформаційні ресурси: <http://lib.kart.edu.ua>

Постійний соціально-економічний розвиток суспільства потребує невпинного ускладнення процедури управління. За ринкових умов прогнозування стає одним з вирішальних наукових чинників формування стратегії і тактики суспільного розвитку.

Особливого теоретичного і практичного значення набуває аналіз форм, методів та інструментів державного втручання; оцінка ефективності взаємодії державного регулювання і механізмів саморегулювання ринку; визначення місця держави в управлінні динамікою національного господарства. Велике значення також надається плануванню, а особливо

прогнозуванню як соціально-економічного розвитку країни загалом, так і її регіонів, зокрема. Розробка прогнозів і складання на їх підставі планів в умовах ринкової економіки яка характеризується постійними і динамічними змінами, що є важливою умовою виживання будь-якого підприємства чи організації. Розробка надійних і ефективних прогнозів можлива лише за наявності сучасного інструментарію прогнозування і опанування принципами його умілого використання. Результати прогнозування мають слугувати, насамперед, інформаційним і рекомендаційним матеріалом для складання планів.

У такому контексті дисципліна зорієнтовує на вивчення методології і методів дослідження питань моделювання та прогнозування економічного й соціального розвитку країни. Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області принципів і визначення функцій прогнозування соціально-економічних процесів, розуміння ролі прогнозування в економіці та управління);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння основних методів і моделей прогнозування соціально-економічних процесів);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості у прогнозуванні багатовимірних процесів, моделі прогнозування економічних об'єктів);

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області аналізу динамічних рядів з точки зору оцінки наявності певної тенденції розвитку економічного процесу і можливості побудови якісного і надійного прогнозу);

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області підготовки соціально-економічних прогнозів);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання шляхом постійного пошуку можливих цілей розвитку суспільства, забезпечення їх досягнення, здійснення вірогідніших та економічно ефективних варіантів довготермінових, середньо термінових і поточних програм).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Від здобувачів очікується: базове розуміння економічної теорії, менеджменту і адміністрування. Якщо у вас зростає потреба в інформації про основні напрямки економічної й технічної політики, передбачення наслідків рішень і заходів, що їх вживають у кожен поточний момент, прогнозування економічного й соціального розвитку країни – саме курс «Соціально-економічне прогнозування» й дає ці знання.

Перша частина курсу присвячена вивченню методологічного інструментарію прогнозування, а інша частина вивчає практичні аспекти застосування економічного прогнозування.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння концептуальних засад у сфері прогнозування розвитку економічних явищ.

Курс складається з однієї лекції раз у два тижні і одного практичного заняття раз у два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та виконанням творчих рефератів. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії.

Теми курсу

Поняття, сутність та задачі прогнозування. Економічні прогнози та їх класифікація. Практичні аспекти застосування економічного прогнозування. Оцінка достовірності надання прогнозної оцінки. Законодавчі аспекти соціально-економічного прогнозування. Особливості соціального макро- та мікроекономічного прогнозування: балансові моделі, системи масового обслуговування

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Обговорення в аудиторії	
	Розв'язання індивідуальних завдань	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають виконання творчих рефератів з метою поглибленого вивчення проблем соціально-економічного прогнозування. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Денна форма навчання

Тиждень	Кільк. Годин	Тема лекцій	Кільк годин	Тема лабораторних, практичних, семінарських занять
1			2	ПР-1 Методологічний інструментарій прогнозування
2	2	Лекц.№1 Поняття, сутність та завдання прогнозування		
3			2	ПР-2 Класифікаційні підходи до прогнозування
4	2	Лекц.№2 Економічні прогнози та їх класифікація		
5			2	ПР-3 Застосування екстраполяції в прогнозуванні
6	2	Лекц.№3 Основні методи економічного прогнозування		
7			2	ПР-4 Використання методу екстраполяції на основі середнього темпу для оцінки розвитку соціально-економічних явищ
8	2	Лекц.№4 Згладжування статистичних даних у прогнозуванні		
Модульний контроль знань				
9			2	ПР-5 Використання методу екстраполяції на основі середнього темпу для оцінки розвитку соціально-економічних явищ
10	2	Лекц.№5 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (лінійна залежність)		
11			2	ПР- 6 Визначення параметрів відповідності

				підібраних кривих при розв'язанні задач з прогнозування (квадратична залежність).
12	2	Лекц.№6 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (квадратична залежність)		
13			2	ПР-7 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих при розв'язанні задач з прогнозування (випадок оберненої пропорційності)
14	2	Лекц.№7 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (випадок оберненої пропорційності)		
15		Оцінка достовірності надання прогнозованої оцінки	2	ПР-8 Визначення вірогідності прогнозованої оцінки та стандартної помилки при розв'язанні задач з прогнозування
Модульний контроль знань				

Заочна форма навчання

Тиждень	Кільк. Годин	Тема лекцій	Кільк годин	Тема лабораторних, практичних, семінарських занять
1	2	Лекц.№1 Поняття, сутність та завдання прогнозування	2	ПР-3 Застосування екстраполяції в прогнозуванні
2	2	Лекц.№2 Економічні прогнози та їх класифікація	2	ПР-4 Використання методу екстраполяції на основі середнього темпу для оцінки розвитку соціально-економічних явищ
3	2	Лекц.№3 Основні методи економічного прогнозування	2	ПР- 6 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих при розв'язанні задач з прогнозування (квадратична залежність).
4	2	Лекц.№4 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (лінійна залежність)	2	Захист контрольної роботи, складання заліку
5	2	Лекц.№5 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (квадратична залежність)		

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D

	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

Студентам пропонується виконання індивідуальних завдань з надання прогнозової оцінки різними методами впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За невиконане завдання балів нараховуються. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Практичні заняття:

Оцінюються за вчасністю та точністю виконання практичного індивідуального завдання. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток1).

Розподіл балів для поточного та модульного контролю

Вид роботи	Бали
Практичне заняття 1 Методологічна база прогнозування	10
Практичне заняття 2 Класифікаційні підходи до прогнозування	10
Практичне заняття 3 Застосування екстраполяції в прогнозуванні	15
Практичне заняття 4 Використання методу екстраполяції на основі середнього темпу	20
Разом ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	60
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	40
Разом за модулем 1	100
Практичне заняття 5 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (лінійна залежність)	15
Практичне заняття 6 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (квадратична залежність)	15
Практичне заняття 7 Визначення параметрів відповідності підібраних кривих (випадок оберненої пропорційності)	15
Практичне заняття 8 Визначення вірогідності прогнозової оцінки та стандартної помилки при розв'язанні задач з прогнозування	15
Разом ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	60
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	40
Разом за модулем 2	100

Команда викладачів:

Лук'янова Олена Миколаївна - <http://kart.edu.ua/kaf-mia-ua/kolectuv-kafedru-mia/lukyaniwa-en-ua>
- лектор, доцент кафедри менеджменту, публічного адміністрування та HR-технології УкрДУЗТ.

Освіта: Харківська державна академія залізничного транспорту, 2000 р., «Менеджмент організацій (транспортний менеджмент)», економіст-менеджер. Кандидат економічних наук з 2011 року. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді Д 64.820.05 при Українській державній академії залізничного транспорту за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством», тема дисертації «Шляхи удосконалення застосування лізингу рухомого складу на залізничному транспорті України». Напрямки наукової діяльності: вивчення питань конкурентоспроможності та економічної безпеки залізничної галузі, лізингу рухомого складу залізниць, інноваційно-інвестиційна діяльність на підприємствах залізничного транспорту.

У Вищій школі працює понад 20 років.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості дороботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

1. Сутність понять "наукове передбачення", "пророкування", "прогноз".
2. Відмінність між поняттями "план" і "прогноз".
3. Сутність періоду попередження.
4. Класифікація видів прогнозування.
6. Принципи соціально-економічного прогнозування.
7. Показники оцінки точності прогнозу.
8. Класифікація методів прогнозування.
9. Які вимоги, необхідні для забезпечення точності прогнозу?
10. Класифікація моделей прогнозування.
11. Визначення часового ряду.
12. Компоненти моделі часового ряду.
13. Основні характеристики часового ряду.
14. Прості методи прогнозування.
15. Суть методів простої екстраполяції і інтерполяції.

16. Недоліки методів простої екстраполяції.
17. Прогнозування на основі методу двох крайніх точок, методу середніх групових точок.
18. Показники динаміки.
19. Сутність прогнозування на основі методу середнього темпу.
20. Особливості короткострокових методів прогнозування.
21. Методи для оцінювання якості отриманих моделей часового ряду.
22. Особливості регресійної моделі прогнозування.
23. Характеристика методу найменших квадратів.
24. Роль експертних методів прогнозування.
25. Загальна характеристика індивідуальних і колективних методів прогнозування.
26. Сутність методу "мозкової атаки".